

N:o 123.

Af Herr H. Schmidt: Om förstärkande af Riksbankens fond för utlåning med omsättningsrätt.

Erfarenheten har visat, att mindre jordbrukare, hvilka ibland kunna vara i behof af ett tillfälligt lån, särdeles till hjälp i missgynnande år, dels till förbättring af sin jord eller sina hus, dels till betäckandet af sina årliga, numera jordbrukaren oftast så tryckande krono- och kommunalutskylder samt till presterskapets aflöning, som ock ibland till bestridandet af andra förekommande, oföruddsedda utgifter, icke kunna få sådana i enskilda bankinrättningar, hvars affärsverksamhet egentligen afser större handelsrörelse. Han har derföre ingen annan utväg än att vända sig till allmänna diskonten i de städer, der sådana finnes, för att erhålla lån med omsättningsrätt; men till följd häraf blifver den allmänna diskonten, der äfven näringsidkare, husegare m. fl. ega rättighet till låns erhållande, så hårdt anlitad, att summan, som till denna fond är anslagen, icke räcker till att fylla de lånesökandes behof.

Så är verkliga förhållandet med Riksbankens lånekontor i Göteborg, hvars utlåningsfond med omsättningsrätt, som endast utgör 2,450,000 R:dr, på långt när icke är tillräcklig att fullt motsvara sitt ändamål. Till följd af de många lånesökande, som der sig anmäla, blifva lånen, om de äro än så små och försedda med fullt antaglig säkerhet, icke allenast nedsatta till nära nog hälften eller en tredjedel af det sökta beloppet, utan ock, när de sålunda af Styrelsen blifvit beviljade, så länge innehållna af brist på medel, att lånesökanden ofta måste bida cirka 3 å 4 månader, innan lånet utfaller. Detta är en så stor olägenhet för lånesökanden, att han, då penningar ändtligen utfalla, af dem icke njuter den påräknade hjälpen. Härmed afser jag den mindre jordbrukaren, icke den större, eller affärsmannen, hvilken vanligen utfår sig beviljade lån, t. ex. ur handels- och närings-diskont-fonden, genast eller inom några dagar.

På grund af hvad jag sålunda haft äran andraga, får jag vördsammast hemställa,

att Riksdagen behagade besluta att åtminstone så mycket förstärka Riksbankens fond för utlåning med omsättningsrätt, att det belopp af samma fond, som blifvit fördeladt på Göteborgs afdelningskontor, måtte blifva förhöjdt till tre millioner Riksdaler.

Om remiss till Banko-Utskottet anhålles.

Stockholm den 28 Januari 1870.

Herrman Schmidt.

N:o 124.

Af Herr H. Schmidt: Angående åtskilliga ändringar i 14 och 15 Kap. Giftermåls-balken.

Bland de stadganden i vår lag, som torde vara mest antiqverade, äro de om ingående och upplösning af äktenskap. De härröra från en tid, då äktenskapet i hela den civiliserade verlden ansågs för oupplösligt, ja såsom ett sakrament. Denna sednare föreställning har väl icke kunnat göra sig gällande i vårt land, sedan det blef protestantiskt, men ännu i 1734 års lag, äfven med de förändringar i densamma skett, qvarstå så stora hinder mot skilnad i äktenskapet, att det är nästan omöjligt att få ett olyckligt äktenskap upplöst utan brott och icke ens då, om den till detta oskyldiga makan lägger hinder i vägen för någon sin förmenta fördel eller annan orsak. Skäl af stor vigt hafva blifvit anförda af dem, som motsatt sig underlättande af äktenskapsskilnad, ithy att Staten borde vara högst angelägen att sammanhålla ett band af sådan vigt för det ordnade samhällets bestånd och sålunda icke utan trängande nöd tillåta att det brytes.